

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 6. april 2000

štev. 14 (3060) • letnik 55 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Obetaven začetek tedna koroških Slovencev

Bolje rečeno: tokrat »dnevi koroških Slovencev« (prireditve so razvrščene do 5. maja). Prireditve, ki jih vsako leto organizira deželna vlada s pomočjo svojega biroja za narodno skupnost ter ob krepki podpori obeh osrednjih kulturnih organizacij, Slovenske prosvetne zveze in Krščanske kulturne zveze, se bodo odvijale letos v Šmohorju pri Zilji. Začetek v nedeljo, 2. aprila, je bil obetaven, saj je mesto oziroma prebivalstvo resnično pokazalo zanimanje in dvorana je bila nabito polna – ne samo s Slovenci z južne Koroške.

In to je pravzaprav namen teh prireditev – približati sosedu, spoznavati kulturno delovanje na drugem koncu dežele in s tem odpravljati in preprečevati predsodke.

Večer sta s pesmijo začela moški pevski zbor »Heimat« iz Dol in Brda ter mešani pevski zbor »Danica« iz Šentprimža v Podjuni. Z besedo pa sta to opravila ddr. Karl Anderwald, vodja urada deželne vlade, ter v obeh deželnih jezikih dr. Marija Novak-Trampusch, vodja omenjenega biroja. Dr. Anderwald je svojemu nagovoru pridal nekaj stavkov v slovenščini, rekoč »kot poklon slovenski narodni skupnosti«, kar je vsekakor simpatična gesta.

Koncert obeh zborov je navdušil: »Danica«, ker je spet dokazala, da sodi v vrh kulture zborovskega petja na Koroškem, Ziljani pa s svojo neposrednostjo in

doslednim dvojezičnim petjem starih ziljskih pesmi. Skozi program je v obeh jezikih vodila Mira Grötschnig-Einspieler, ki je mdr. citirala Ericha Frieda: bodočnost ni v tem, da se vanjo veruje, temveč da se jo pripravlja.

Med posameznimi pesmimi pa so se zvrstili govorniki in pozdravi častnih gostov: zvezni

minister za pravosodje Dieter Böhmdorfer, deželni glavar Haider s soprogo, generalni konzul R Slovenije Jože Jeraj s soprogo, konzul Boris Jelovšek, predsednik sodišča Horst Prade in vrsta državnih in deželnih poslancev ter zastopnikov slovenskih društev in organizacij.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Mešani pevski zbor »Danica« iz Šentprimža pod vodstvom mag. Stanka Polzerja je občinstvu v Šmohorju pri Zilji prinesel pesmi v pozdrav ob odprtju Tedna koroških Slovencev.

PREBLISK

Tako je neka znanka poimenovala in s tem povzela vsebino govorov deželnega glavarja in pravosodnega ministra, ki sta hvalila sožitje in položaj manjšine, ki da je zgled za celo Evropo in sploh živimo tu tako, kakor bi tam zunaj meja morali vsi živeti.

Ob tem je marsikoga, vsaj med Slovenci in Slovenkami, »zašraufalo« v želodcu. Ob razburjanjih z EU je manjšina kaj priročna stvar, da se je poslužijo in se z njo hvalijo. Saj res, vrte imamo (sami smo si jih postavili), pa gimnazijo imamo (največji »gift«), pa trgovsko akademijo (ki jo je gospod Haider nekoč skušal preprečiti), pa javno dvojezično ljudsko solo (isto), pa kulturne ustanove (ki jim je Hai-

der že začel krajšati še tiste borne »ficenge«, ki so jih doslej dobile), pa radio (ki mu jima je nova vlada že krepko prišknila dotacije).

Šolstvo pa – ojej, nobena sprememba doslej se še ni zgodila brez nemškonalnih zlih duhov in tu imamo več

Ura pravljic

kot slabe izkušnje. Haider obljubljaboljšanje, ponudbo še več jezikov na šolah. (Morda se bodo raje oprijeli italijanščine in angleščine kot pa slovenščine?).

Allein mir fehlt der Glaube! je vzkliknil veliki – germanski – pesnik Goethe. In jaz z njim.

S. W.

DEŽELA KOROŠKA (BIRO ZA NARODNO SKUPNOST) V SODELOVANJU
Z URADOM ZA KULTURO MESTA ŠMOHOR,
SLOVENSKO PROSVETNO ZVEZO
IN KRŠČANSKO KULTURNO ZVEZO PRIREJA

Kulturni teden koroških Slovencev Šmohor/Hermagor 2000

Torek, 11. aprila 2000, ob 10. uri: musical »Konferenca živali« (Erich Kästner), ob 19.30 v srednji dvorani mestne hiše: literarni večer, bereta Florijan Lipuš in Engelbert Obernosterer

Torek, 11. aprila 2000, ob 19.30: Literarno branje, Florijan Lipuš in Engelbert Obernosterer v srednji dvorani mestne hiše

Sobota, 15. aprila 2000, ob 19. uri, v farni cerkvi: kantata psalmov »Žena in mati« (Alojz Rebula, Jože Ropitz)

Petek, 5. maja 2000, ob 19. uri, v Heimatmuseum Möderndorf/Modrinja vas: odprtje razstave »Noša in oblačilna kultura pri Zilji«, Narodopisni inštitut Urban Jarnik in KKZ; o ledinskih imenih predava Franz Wiegele; glasbeni okvir družina Zwitter iz Zahomca

KRŠKO

JE je varna

Jedrsko elektrarna Krško, oddaljena kakih sto kilometrov zračne linije od Celovca, je po mnenju koroških in štajerskih strokovnjakov ena najbolj varnih na svetu. Do tega zaključka so prišli potem, ko so na povabilo uradnih oblasti v Sloveniji in po nalogu obeh avstrijskih

dežel pretipali vse obisti te elektrarne, ki vedno znova buri duhove v Avstriji.

Za Avstrijo je ta izvid »presenetljiv«, čeprav v Sloveniji že dolga leta to verodostojno zatrjujejo. Štajerski strokovnjak za varstvo pred žarčenjem Kurt Fink je poudaril, da v Krškem razpolagajo z vsemi varnostnimi napravami zahodne provenience in da ni primerjave s Černobilom ali Bohunicami.

Štajerska deželna glavarica Klasnceva vztraja z zahtevo po zaprtju elektrarne, koroški Haider pa je izrazil dvome o pravilnosti ekspertize in izjavil, da si jo bo »podrobneje ogledal«.

SLOVENIJA

Novih osem ministrov?

Ministri iz vrst Slovenske ljudske stranke so zaradi »ženitve« s Slovenskimi krščanskimi demokrati napovedali odhod iz vladne koalicije 15. aprila. Premier Janez Drnovšek je v tej zadevi že ukrepal in takoj postregel s svojimi predlogi.

V začetku tedna je namreč presenetil z zahtevo po sklicu izredne seje državnega zbora (parlamenta), na kateri zahteva glasovanje o zaupnici vlade, obenem pa predlaga zamenjavo osmih ministrov. Predsednik vlade je prehitel ministre iz Podobnikove stranke, da bi mu dali odstopne izjave in je predlagal njihovo razrešitev kar sam.

Če bodo poslanci potrdili njegov predlog, bo vlada lahko do konca mandata normalno vodila postopke in spremembo zakonodaje v zvezi z vključevanjem Slovenije v EU. Če predlog ne bo dobil parlamentarne podpore, dr. Drnovšek obljublja pospešene priprave na predčasne volitve, ki naj bi bile lahko že 18. junija.

Novi ministri naj bi postali: minister za obrambo Anton Grizold, ministrica za ekonomske odnose in razvoj Vojka Ravbar, minister za promet in zveze Igor Janez Zajc, minister za kmetijstvo Janez Hribar, ministrica za pravosodje Irena Badovinac Bjelič, ministrica za zdravstvo Tatjana Marija Gazvoda, ministrica za znanost in tehnologijo Lucija Čok ter minister za malo gospodarstvo in turizem Jože Smole. A. K.

SPD »VALENTIN POLANŠEK«
vabi na

MONODRAMO

Lep pozdrav,
Štefka!

Igra: Dunja Wutte
Režija: Marijan Hinteregger
sobota, 15. 4. 2000 • 20h
PRI KOVAČU NA OBIRSKEM

PRODUCENT: SLOVENSKA
PROSVETNA ZVEZA V CELOVCU

Kdor je v zadnjih letih nekoliko prebiral Slovenski vestnik, ve, da že nekaj časa pri Ustavnem sodišču leži tožba, ki naj bi revidirala trenutno šolsko zakonodajo. Konkretno gre za to, da bi s to tožbo uspelo razširiti dvojezični šolski pouk tudi na četrto šolsko stopnjo osnovne šole. Taka ureditev bi vsaj formalno pomenila enako obravnavanje slovenščine in nemščine v šolskem vsakdanu ter enakost obeh jezikov pred zakonom.

Gledanje na to tožbo je bilo tudi znotraj slovenskih struktur zelo različno in ni jih bilo malo, ki bi najraje videli, da se tožba umakne. Imeli so strah, da bo šolstvo spet tisti predmet, ki bo na Koroškem razburkal duhove in ponovno zaostрил politično vzdušje. Spet drugi so trdili, da se z novo reformo ne obeta nič dobrega, kajti izkušnje iz preteklosti potrjujejo, da so bile doslej še vse »reformne« samo v škodo dvojezičnemu oz. manjšinskega šolstvu. Le malo jih je bilo, ki bi si s spremembo šolske ureditve pričakovali tudi zares nov zagon v prid dvojezičnosti in kvalitativno izboljšanje dvojezične izobrazbe.

Kdor je mislil, da bo tožba šla v pozabo, se je krepko zmotil, pa čeprav je bilo nekaj namigov za to. Mlini Ustavnega sodišča meljejo včasih bolj počasi, a to ne pomeni, da vendar ne zmeljejo. Stojimo pred dejstvom, da bo v kratkem prišlo do razsodbe te pritožbe. Ustavno sodišče bo – tako pravijo zanesljivi viri – pritožbi ugodilo in bo tudi dalo konkretna navodila, ki jih bo treba upoštevati. Upoš-

KOMENTAR

Dr. Vladimír Wakounig

tevanje razsodbe pomeni prevzeti politično in tudi strokovno odgovornost za dvojezično šolstvo na Koroškem. Trdim, da se na tem področju v zadnjih dneh nekaj podira in se zavestno ustvarja strah pred novo šolsko reformo.

Kajti nihče drug kot sam deželni glavar je stopil na plan in s svojimi napovedmi v zvezi z ustavno pritožbo poskrbel za razburjenje, zaskrbljenost in zmešnjavo. Čeprav Ustavno sodišče svoje odločitve še ni objavilo oz. razglasilo, napoveduje, kaj naj bi ta reforma vse vsebovala. Tako postopanje je vsekakor poskus izvajati politični pritisk na dokončno formuliranje ustavne razsodbe. Haider se točno zaveda, da s svojimi napovedmi posega v še tekoč postopek in s tem več ali manj že vnaprej provocira konflikt z izidom Ustavnega sodišča.

Njegova zahteva po trojezičnem regionalnem šolstvu je za količak osveženega političnega poznavalca gola politično kalkulirana taktika, ki jo je lahko spregledati. V situaciji, ki pomeni za trenutno avstrijsko vladu in še posebej za njegovo stranko mednarodno politično izolacijo, za katero je odgovoren predvsem on sam, se skuša profilirati kot modern odprt politik, ki stremi kar za trojezičnim šolskim sistemom. Trojezičnost na Koroškem – to naj bi bil signal za mednarod-

no javnost in mednarodne medije.

V isti sapi pa je trenutna ureditev manjšinskega šolstva za Haiderja sistem krivic in neenakosti. In ta sistem je treba po njegovem reformirati. Odpraviti je treba dodatek za dvojezične učitelje. Število učencev v enojezičnih razredih je treba prilagoditi številu v dvojezičnih razredih. Za Haiderja je manjšinska šolska ureditev sistem posebnih privilegijev in privilegirancev. Odpraviti ta sistem

Dvojezično šolstvo – Haider izvaja pritisk

krivic – to naj bi bil signal za koroško klientelo, ki njegov diskurs o privilegirani slovenski narodni skupnosti dobro razume in se zaveda, kaj mu je treba na dan volitev vrniti.

Če znamo brati v Haiderjevi izjavi tudi med vrsticami, postaja jasno, zakaj mu gre, namreč za ukinitve zadnjih preostankov teritorialne dvojezičnosti na šolskem področju. In to v zameno neke nebulozne trojezičnosti.

Haider teme o reformi dvojezičnega šolstva ne bo dal iz rok. Kaže, da se bo z vso vehemenco vrgel na to vprašanje. Časa bo imel dovolj, kajti kot predsednik zvezne stranke je odstopil. Del koroške javne politike bo njegovi argumentaciji dobrohotno sledil. Odprto ostaja, kako se bosta zadržali obe osrednji politični organizaciji koroških Slovencev? Odprto ostaja tudi, kaj bo naredila stroka kot del civilne družbe.

drugače. Tudi zato (za vsak slučaj) pa so v ZLSD sprejeli dogovor, da bodo v primeru, če bo v Sloveniji prevladal večinski volilni sistem, iskali zavezništva na levosredinskem bloku. Tam pa je morda le še LDS ali Desus. No, Drnovškova LDS že vseskozi razglaša, da bo na volitvah nastopila sama. S kom se bo ZLSD sploh še lahko povezovala, pa še ni jasno, kajti kakih levičarskih strank v Sloveniji pravzaprav ni. Res pa je, da so si na desnici veliko bolj enotni z vsakim dnem, ko se bližajo volitve. A. K.

koalicije, ki jo priznava ves napredni svet. Žal pa tudi v Sloveniji nekateri politiki (povečini iz desnih strank) hočejo zgodovino razlagati v opravičilo izdajalcem in pomagačem okupatorja. Kolaboranti, ki so delovali na strani nemškega, italijanskega ali madžarskega zavojevalca, so vojno končali na strani poraženega nacifašizma.

Med udeleženci proslave so bili tudi predsednik Slovenije Milan Kučan, predsednik Zveze združenj borcev NOB Ivan Dolničar in vojaški ataše Ruske federacije iz veleposlaništva na Dunaju Aleksander Riškov. A. Kardelj

DUNAJ / ŠOLSTVO

Pozen odgovor ministrice

Kakor je razvidno iz ponatisnjene pisma ministrice za pouk in kulturne zadeve Elisabeth Gehrler, se ji je po osmih mesecih le zazdelo primerno, da odgovori na resolucijo, ki jo je kongres A.I.D.L.C.M. sprejel napobudo podpredsednika Zveze slovenskih organizacij dr. Francija Zwitterja. Resolucija je bila sprejeta v zvezi z glasnim premišljanjem (in zdaj že napovedjo) deželnega glavarja Haiderja o spremembi manjšinskega šolskega zakona na Koroškem.

Ministrica je očitno reagirala šele zaradi povečanega zanimanja Evropske unije za novo avstrijsko vladu in z namenom, da pomiri evropsko javost, izjavljajoč, da ni potrebe po spremembi tega zakona. To je nedvomno razveseljivo in koroški Slovenci lahko samo ponovimo, da bomo merili vladu po njenih dejanjih, tako, kakor, vselej zase zahteva. Besede ministrice so vsekakor vzpodbudne.

Herrn Präsidenten
PAUL LEFIN
Internationaler Verband zum
Schutz bedrohter Sprachen und
Kulturen – LIÉGE

Sehr geehrter Herr Präsident!

Sie haben mir eine Resolution des 21. Kongresses der Internationalen Vereinigung zur Verteidigung der Minderheitensprachen und -kulturen, der vom 23. bis 25. Juli 1999 in Morlaix stattgefunden hat, übersandt. Der Kongress – so teilen Sie weiter mit – fordert mich als zuständiges österreichisches Regierungsmitglied auf, den Tendenzen, das Min-

derheitenschulgesetz für Kärnten zu ändern, entgegenzuwirken. dazu kann ich Ihnen mitteilen, dass nach eingehender Prüfung der von Ihnen dargestellten Tendenzen, derzeit keinerlei Überlegungen existieren, dieses Gesetz abzuändern. Eine solche Änderung stand nicht und steht auch weiterhin nicht zur Diskussion. Da dieses Gesetz Bundesgesetz ist, kann es ausschließlich durch den österreichischen Nationalrat, nicht aber durch einen Landtag eines österreichischen Bundesland abgeändert werden.

Das Minderheitenschulgesetz für Kärnten wurde in Zusammenarbeit mit den Vertretern der betroffenen Minderheit (Kärntner Slowenen) erstellt und ist das Ergebnis einer langjährigen Diskussion zwischen allen Beteiligten. Dazu kann ich Ihnen auch mitteilen, dass die Zahl der Schüler, die am zweisprachigen Unterricht in den dafür vorgesehenen Schulen teilnehmen, ständig steigt, was für die Richtigkeit dieser gesetzlichen Maßnahme spricht.

Ich hoffe, sehr geehrter Präsident, mit dieser Mitteilung klarstellen zu können, dass ich als zuständige Bundesministerin natürlich an der entsprechenden schulischen Versorgung der Angehörigen der österreichischen Volksgruppen interessiert bin, was ich auch – so wie meine Vorgänger in meinem Amt – immer wieder betont habe. Dies gilt selbstverständlich auch für die Zukunft.

Mit besten Grüßen,
Elisabeth Gehrler,
Wien, 23. März 2000

SLOVENIJA

Predčasne volitve

Vodstvo Pahorjeve stranke Združene liste socialnih demokratov Slovenije se je konec tedna za zaprtimi vrati odločilo, da je najboljša rešitev za rešitev situacije po 15. aprilu, ko bodo vladu zapustili ministri Podobnikove Ljudske stranke, predčasne volitve.

ZLSD je opozicijska stranka v slovenskem državnem zboru že ves mandat. Stranka ne namerava podpreti manjšinske vla-

de, prav tako pa tudi nobenega kandidata, ki bo izhajal iz katere koli desnosredinske stranke.

Ker pa bodo pozno jeseni v Sloveniji tudi parlamentarne volitve in ker sistem volitev še ni dorečen, so se v stranki opredelili, da večinskega sistema ne bodo podpirali. Zavzemali se bodo za popravke sedanjega proporcionalnega sistema.

Roko na srce, večina drugih strank misli in se opredeljuje

murske čete. Nekaj dni kasneje je bilo osvobodeno vse Prekmurje. Pomen teh dogodkov je tudi v tem, da gre za edino območje Slovenije, ki ga je pomagala osvoboditi Rdeča armada. Ob osvobajanju je padlo 600 vojakov Rdeče armade, 150 partizanov in prav toliko civilistov.

Podpredsednik Državnega zbora (slavnostni govornik) Andrej Gerenčer je ob tej priliki ponovno opozoril na težo pogumnih dejanj protihitlerjevske

SLOVENIJA:

55 let svobode

Druga svetovna vojna se je v Prekmurju končala 35 dni prej kot v drugih krajih Slovenije oz. je bila sploh končana v Evropi. Številni aktivisti Osvobodilne fronte, partizanski borci in množica domačinov so v nedeljo obeležili ta dogodek ob polepšanem spomeniku zmage v Murski Soboti.

3. aprila 1945 so v Mursko Soboto zjutraj najprej vkorakali vojaki sovjetske Rdeče armade, popoldne pa že partizani Prek-

EU IN SLOVENIJA

Slovenija kot prometno križišče

Club tre popoli prireja niz predavanj o sosednjih deželah in v sklopu te serije je o približevanju Slovenije k Evropski uniji prejšnji torek predaval generalni konzul R Slovenije dipl. inž. Jože Jeraj.

Uvodoma je ugotovil, da bo treba še precej naporov, preden bo odpravljen deficit pri medsebojnem poznavanju, spoznavanju in razvijanju sosedstva. Narodni skupnosti na Koroškem je pri tem namenjena pomembna vloga posrednika. S predvajanjem filma pa je predavatelj prikazal naravne lepote Slovenije ter njen izjemni strateški položaj v sru Evrope, saj vodi skozi to državo najbližja evropska pot, cesta in železnica, na Balkan, za Avstrijo pa je to tudi najbližja pot do morja oziroma do pristanišča v Kopru.

Slovenija sodi med najpomembnejše trgovinske partnerje Avstrije, kar velja tudi v obratni smeri. Medsebojna izmenjava dosega višini 21 milijard šilinov, razmerje pa je 1: 2 v prid Avstrije, ki pa je tudi največji tuji investitor v državi (40 od-

stotkov, Nemčija 13 in Italija 6,5 odstotka). Od petih tujih bank v državi so štiri avstrijske, podobno je tudi v zavarovalništvu.

Tudi iz teh razlogov Slovenija pričakuje, da ji Avstrija ne bo delala težav pri vključevanju v EU. V Sloveniji so namreč hude iritacije zaradi novih ovir, ki jih postavlja avstrijska stran. Takšna točka je na primer jedrska elektrarna Krško. (Gl. str. 1!)

Strah, da bi po pristopu Slovenije k EU slovenski delojemalci preplavili avstrijski delovni trg je generalni konzul spodbil s podatki, da Slovenija že danes dosega 70 odstotkov eu-jevskega povprečja in da zaposlitev v Avstriji ni med najbolj zanimivimi za Slovence.

Na področju nepremičnin Slovenija ne pričakuje težav, prepočasen pa da je proces denacionalizacije. Pohvale je bila Slovenija deležna, ker je uvedla davek na dodano vrednost brez večjih zapletov. Na energetskem področju bo treba predpisane zaloge dvigniti na 90 dni.

Slovenija pa se trudi tudi za pristop k Natu. *wafra*

PREŠEREN IN NJEGOVO LJUBEZENSKO PESNIŠTVO

Erotika kot princip in gibalo kulture

Prešernova podoba je bila naslikana po spominu šele leto dni po njegovi smrti, o njegovem življenju imamo zanesljivejša vire šele po vrnitvi z Dunaja. V navezi s Čopom je kultiviral slovenski jezik in mu dal novo funkcijo. Nadarjen, svobodomiseln, kritičen in zelo dober človek, ki je za svojo ustvarjalnost potreboval žensko le kot muzo. Smo se že sposobni odločiti za posodobitev njegovega arhaičnega jezika?

Namenjen za pravni stan

Rojen na prelomu stoletja v gorénjski kmečki družini, kjer je bolj kot oče, ki bi sina rad vzgojil v svojega naslednika, družino vodila mati, vzgojena v Beljaku v nemški nunski šoli. Vsem svojim otrokom je vcepila željo po izobrazbi. Iz obeh, tako materinega kot očetovega rodu, je izšlo več duhovnikov. Izbiro duhovniškega poklica so prav ti strici in uci pričakovali tudi od nadarjenega Franceta, ko so ga sprva poslali v slovito normalko v Ribnico na Dolenjskem in kasneje v gimnazijo ter licej v Ljubljano. Med šolanjem se ni izkazala le njegova nadarjenost, temveč tudi svobodomiselnost in kritičnost, predvsem do cerkve. Proti volji družine se je odločil, da ne bo postal duhovnik, temveč da bo na Dunaju študiral pravo, »ker mu je pravni stan namenjen«, kot je zapisal v nekem pismu razočarani materi. V Ljubljano se je kot mlad doktor prava vrnil leta 1828.

Dihur, ki žre debele knjige, od sebe pa ne da nobene fige

Najbrž ga ni, ki ne bi vedel, da verz označuje Matijo Čopa, v svojem času najbolj široko razgledanega Slovenca, ki ni zapustil veliko zapisanega. Raje kot da bi pisal, je svoje znanje razdal na predavanjih tistim, za katere je menil, da bi ga mogli uporabiti v ustvarjalne namene, in v razgovorih s prijatelji. Temelj njegove literarne izobrazbe sta bili obe antični klasični literaturi. Lahko bi ga označili za liberalnega romantika zahodnoevropskega kova in nasprotnika svete aliance in restavracijskih ter protinarodnih režimov. Že v času pred Prešernovim odhodom na Dunaj je razlagal svoje ideje o novi posvetno utemeljeni slovenski literaturi po evropskih zgledih. Ali so imele Čopove ideje že v tem obdobju vpliv na Prešernovo pesniško snovanje, se ne ve. Se pa da iz pisma, ki ga je Gollmayer poslal Čopu, razbrati, da je Prešeren na Dunaju že začel prebirati tisto poezijo, ki jo je priporočal v branje Čop. Svoje na Dunaju napisane pesmi je dal v branje Jerneju Kopitarju, ki mu je svetoval, naj jih pusti nekaj časa ležati, potem pa naj vzame pilo v roke. Za te prve pesmi je značilno, da je njihov

osnovni motiv erotičen, so zmes domačih zgledov in svetovne, zlasti nemške literature, opazno pa je že oziranje po novih estetskih, miselnih in socialnopolitičnih spoznanjih.

Umetniško literarno-teoretska naveza

Po letu 1828, ko sta se že oba, tako Čop kot Prešeren, vrnila iz

Kopitar. Tako je Prešeren po vrnitvi v Ljubljano začel zlagati pesmi v italijanskih stancih in tercinah, ter zložil prve sonete in romance. Ti iz italijanskega prostora vzeti elementi pa niso posneti zgolj shematično, temveč so zlit z akustično in pomensko strukturo slovenskega jezika ter vsebino posameznih pesnitev. Če so bile njegove

Prešernov portret slikarja Matevža Langusa

tujine, do Čopove tragične utočnitve sedem let kasneje, sta bila s Prešernom prijatelja in drug drugemu najpomembnejša sogovornika. Leta 1830 so se pesniki, ki so sledili Čopovi ideji o svobodnem umetniškem ustvarjanju, združili ter pod uredništvom Mihe Kastelca ter mecenstvom ljubljanskega guvernerja Schmidburga začeli izdajati letni pesniški zbornik po zgledu evropskih kulturnih narodov, Kranjsko Čbelico.

Prešernova in Čopova umetniško literarno-teoretska naveza je izjemnega pomena za kultivacijo slovenskega jezika in njegovo novo funkcijo. Slovenščina se je namreč do tedaj razvijala le v nabožnih in poučnih knjigah in v vsakdanjih razgovorih kmečkega in delavskega prebivalstva. Izobraženci – razen maloštevilnih izjem – so se med seboj pogovarjali le v nemškem jeziku. Vse, kar so do tedaj ustvarile posamezne svetovne književnosti, do tedaj ni moglo imeti odmeva v slovenski jezikovni ustvarjalnosti.

Veličina Prešernove poezije

Že v drugi polovici 18. stoletja je v Zoisovem literarnem krogu prevladalo mnenje, da je slovenščina akustično bližja italijanščini kakor nemščini, s čimer sta se strinjala tudi Čop in

prve pesmi, ki jih je zložil na Dunaju, še sinteza domačih vzorov in nemškega vpliva, pa se prvi večji pesnitvi, ki jo je zložil v tem novem obdobju, žalostinki Slovo od mladosti, že pripisuje občečloveškost, tisto univerzalnost, ki Prešerna še po skoraj dveh stoletjih ohranja kot umetniško veličino.

Erotika kot princip in gibalo kulture

Enako sintezo italijanskega vzora in strukture slovenskega jezika si je prizadeval doseči tudi v pesniški obliki, katero je desetletja študiral Čop, in ga v pisanju le-te močno podpiral – v sonetu. Prav Sonetje ljubezni začenjajo obdobje Prešernove ljubezenske lirike. V njih ni šlo zgolj za priložnostne pesmi, posvečene posameznim dekletom, Prešeren je erotični čut presojal kot princip in gibalo kulture, s čemer je izražal tudi odpor proti vrednotam janzenizma.

Kljub temu, da je najnaprednejši del izobražencev in tudi del napredne duhovščine v Prešernovi poeziji videl zmago slovenske posvetne poezije, pa so janzenisti z Jernejem Kopitarjem ter tudi nekateri »čbeličarji« izražali nezadovoljstvo s Prešernovo poezijo. Kljub pismom, ki jih je Matija Čop

pisal Kopitarju na Dunaj, le-ta svojega mnenja o Prešernu in Čbelici ni spremenil. Kot odgovor je Prešeren, ki se je dobro zavedal svojega ustvarjalnega talenta, zložil nekaj zbadljivih satiričnih pesmi, ne le na račun Kopitarja, temveč celotnega kroga, ki si je prizadeval obdržati literaturo v ozkih domačih sponah in ki so zagovarjali idejo, da je kmečki govor že sam po sebi literarni slog. Zavrnili so tudi poskuse fonetične preobrazbe slovenskega črkopisa, znane kot črkarska pravda in obnovil prepričanje o pomenu ljubezenske lirike kot najboljšega načina za kultiviranje jezika in sloga, s čimer se je hkrati lotil mnogo širše zastavljenih vprašanj o pomenu avtonomne literature pri družbeno nerazvitem narodu. Z literarnimi epigrami – ne zgolj osebno, temveč politično in literarno obarvanimi – se je lotil tudi čbeličarjev samih ter celo najozžjega kroga prijateljev. Želel jih je namreč spodbuditi k večji slovstveni dejavnosti, predvsem k izdelavi vsestranskega literarnega programa.

Kljub temu, da je še naprej pisal predvsem erotične pesmi, pa je v njih vplel globoka razmišljanja o družbenih problemih tistega časa, kar se je stopnjevalo v nastanek Sonetov nesreče. Za Sonetni venec, največjo Prešernovo lirsko umetnino, pa je značilno prepletanje ljubezenskih in domovinskih čustev. Kakor je izpovedal v petnajstem sonetu – magistralu – je posvečen Primičevi Juliji, kot to povedo začetne črke verzov posameznih sonetov.

Odpor do Prešernovih in Čopovih literarnih ciljev je seveda

Slap Savice

treba pogledati tudi v širšem kontekstu. Janzenistični duhovniki in njihovi privrženci, ki so videli razvoj slovenskega knjižnega jezika zgolj v okvirih nabožne in praktične literature, so hkrati z zavračanjem individualne poezije modernega pesnika zavračali tudi revolucionarno razmišljanje proti Metternichovemu absolutizmu. Tako Čop kot Prešeren sta že kot slovenska izobraženca v tistem času imela dovolj težav s pridobitvijo državnih služb, svoj položaj pa sta si še poslabševala s svojimi

liberalno-političnimi prepričanji.

Krst pri Savici

Leta 1935 je nenadoma umrl Matija Čop. Potrtost zaradi prijateljeve izgube in dokončnega spoznanja o nezmognosti urešničitve ljubezni do Primičeve Julije je Prešeren reševal s pisanjem. Tako je nastala lirsko epska pesnitev Krst pri Savici, v kateri je, kot je zapisal Ivan Prijatelj, upodobil svojo duševno dramo. V prvem sonetu, posvečenem Matiji Čopu, je Prešeren označil Krst kot zdravilo za bolečino ob izgubi prijatelja in kot odpoved osebnosti sreči. O tem, ali je v pesnitvi opevana spreobrnitev le podoba pesnikovega zloma v čustvenem življenju ali pa ima ta spreobrnitev tudi druge pomenne, se še vedno sučejo peresa.

Ženska le kot muza

S pomočjo novejših biografij lahko na Prešernov odnos do žensk – v našem spominu je zasidran kot nesrečen in razočaran – gledamo bolj realno. Možno je, da s svojo muzo, Primičevno Julijo, ki ji je posvetil najlepše lirične pesmi, nikoli ni niti govoril. S pomočjo njene podobe je ustvaril iluzijo sanjske ženske, ki je edina zmogla vedno znova prižgati ogenj njegove nadarjenosti. Morda se je prav zaradi potrebe po moči neuresničene ljubezni odpovedal realni zvezi z Gradčanko Ano Marijo Khlunovo, ki se je iz sanjske ženske spremenila v realno, saj mu je ljubezen vračala. Prav tako – že mož v zrelih letih – ni prevzemal odgovornosti iz odnosa z zelo mlado Ano Jelovškovo, ki mu je rodila tri otroke, vendar je v njej zaman iskal sogovornico. Kljub vsej ljubezenski strasti, ki vre iz njegove poezije, pa je bil po besedah dr. Kmecla v vsakdanjem življenju, zaradi svoje sramežljive naravi, do žensk zelo zadržan.

Prešeren kot mit

Konec leta si bomo lahko ogledali televizijsko nadaljevanko in nekaj kasneje tudi celovečerni film o Francetu Prešernu. Dr. Matjaž Kmecl, eden od scenaristov, pravi, da pričakuje odpore ljudi. Prešeren je mit, in njegova filmska podoba bo prav gotovo rušila mitsko podobo, ki smo si jo ustvarili skozi šolski kurikulum o »največjem slovenskem pesniku«.

V zvezi s Prešernovim mitom nas slej ko prej čaka še ena, prav gotovo ne lahka odločitev, in sicer o posodobitvi njegovega pesniškega jezika. Predvsem mladi imajo z njegovim arhaičnim jezikom težave, težko ga berejo brez razlage poznavalcev. Smo že sposobni posodobiti Prešernov jezik in ga tako vpeljati tudi v družbo najstnikov, ki odraščajo s poenostavljenim medmrežnim jezikom?

Irena Destovnik

GALERIJA V TINJAH

»Noč in dan« –
razstava
Franza Brandla

Umetnik samouk Franz Brandl iz Pliberka, ki je vzljubil risanje že v šolski dobi, se je v sedemdesetih letih začel bolj intenzivno ukvarjati z likovno umetnostjo, v zadnjih letih pa je realiziral tudi nekaj projektov (inštalacije) v javnih prostorih, predvsem v Pliberku in njegovi okolici.

Kot tehnik in strojni vodja v nekdanji pivovarni Štih pri Pliberku je prenesel svojo tehnično nadarjenost z veliko akribijo tudi na risbe, ki jih razstavlja v Tinjah. Njegov umetniški svet je raznolik in je stalno na poti iskanja novih izraznih možnosti. Vedno spet predstavlja nove, osupljive tehnike, ki so mu zelo pri srcu. V svojih slikah na platnu zelo nazorno pokaže svet, ki je poln protislovij, akci-

Umetnik Franz Brandl

Foto: Štukelj

je in emocije. Zelo ljubi kontrast, ki ga izraža s temnimi, bolj mirnimi barvami in otenki rdeče-oranžne barve kot simbol življenja, gorečnosti in ljubezni.

Razstava del Franza Brandla je na ogled v domu Sodalitete v Tinjah do 5. maja 2000, od 9. do 19. ure. Info: 04239/2642

M. Š.

PREVALJE / ZBOROVSKO PETJE

Kdor poje, slabo ne misli

Pevska revija Od Pliberka do Traberka, triintriideseta po vrsti, je doživela svoj šesti letošnji koncert prvo soboto v aprilu v dvorani Družbenega doma na Prevaljah. Tako se revija že nahaja pred zaključnim koncertom, ki bo letos v Kulturnem domu v Pliberku 27. maja ob 20. uri.

Pred okrog sto poslušalci so nastopili vokalna skupina iz Podjune in zbori iz Mežiške doline: Mežiški knapi, sedemnajstčlanski moški zbor, ki je v tridesetih letih izvedel preko tristo nastopov, vodi ga Peter Slanič; petintriidesetčlanski mešani zbor župnije Raven poje deset let, nekaj pevcev pa skrbi tudi za ohranjanje ljudskega izročila (koledovanje), vodi ga Monika Plestenjak; moški zbor Vres iz Prevalj, ki ga vodi Almir Rogina je v devetindvajsetletni karieri pel na preko štiristo koncertih po svetu, ima mnoge tekmovalne uspehe in prepeval preko dvestopetdeset skladb je. Nastopila je tudi podjunska vokalna skupina »Pet in tri« Stara Vas, ki je nastala pred

letom dni »v zgodnjih jutranjih urah ob družinskem praznovanju«. Dekleta, pet sester in tri druge, prav tako v sorodstveni povezavi, vodi Pavli Štern.

Izbor je bil pester, saj smo slišali koroške narodne, ljudske, umetne in druge pesmi. Kdor se je prepustil zvokom in uravnal valovne dolžine, je prav gotovo užival. Ker nas mnoge pesmi spremljajo že od nekdaj, nas tudi ne pustijo ravnodušne.

Ker je bil prvi april, torej dan, ko so nam dovoljene potegavščine, so to prireditelji iz Sklada kulturnih dejavnosti Mežiške doline s pridom izkoristili. Temperamentna mladenka, ki je kulturni večer povezovala, je uvodoma pozdravila predstavnike slovenskega političnega vrha in se jim zahvalila za njihovo skrb za narodov blagor, kar je izzvalo salvo smeha. Nastopajočim so med drugim namenili turneje v oddaljena svetovna središča in obetavne poslovne pogodbe ter podobne nagajivosti. Tako je večer je minil v lahkotnem ozračju.

S.Š.

PLANINCI

Bleščeča spet vabi

Pred dnevi je bilo na Bleščeči še 20 do 30 cm snega. Vrelec pri Solnicah, ki je vso zimo bruhal vodo, je pred kratkim skoraj usahnil. Voda zdaj samo še curlja. Dežurniki planinske kočice se tolažimo s tem, da bo odjuga, saj je v Karavankah še mnogo snega, opravila svoje in oživila pritok prepotrebne vode.

Pot na Bleščečo je skoraj že kopna. Skozi grapo Reka na planino pa je pot prevozna samo za traktor. Gostilničar

Kopank je s traktorjem predril snežne plazove v Reki in tako usposobil pot za vožnjo na planino.

Prva delovna akcija, ki bo skopnel sneg, bo obnova plotu okoli kočice. Dežurnikom so delovne akcije v veliko veselje, ker tako z veliko ljubeznijo ustvarjajo vedno bolj prijetne pogoje za privlačnost našega planinskega doma.

Od 10. junija naprej bo kočica odprta tudi ob sobotah. Možnost uporabe kočice pa je tudi med tednom. Željo je treba sporočiti gospodarju kočice Tomažu Miklu: tel. 04253-8181, handy 0676-7028092

GLOBASNICA - KULTURNI TEDEN

Gojiti kulturo in dobro sosedstvo

Preteklo nedeljo je bil ob številni udeležbi domačinov in gostov iz Slovenije odprt tradicionalni Globaški kulturni teden, ki nudi z bogatim sporedom za vsakega nekaj. Na sporedu so predavanja, likovna razstava, tečaji, odrska predstava in koncert.

Predsednik domačega kulturnega društva Stefan Boschitz je v prostorih domače posojilnice, kjer so tudi odprli razstavo del Rudija Benetika, povedal, kako važno je kulturno delo na vasi, kjer živijo pripadniki dveh narodov. »Kulturno društvo si po eni strani prizadeva ohraniti kulturno dediščino prednikov, po drugi strani pa je nujno potrebno razvijati nove oblike kulturnega delovanja in tudi sprejeti izzive modernega časa.« Globaški kulturni teden pojmuje kot prispevek k razvijanju novih vizij in mirnemu sožitju ob hkratnem vključevanju naroda sosedov onkraj meje. Da je to že živeta vizija, pa je vzorno dokumentirala svečana otvoritev.

Vodja Galerije likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu Milena Zlatar je publiki predstavila domačega umetnika Rudija Benetika, čigar ustvarjalnost spremlja že več kot desetletje. Nanizala pa je tudi nekaj kritičnih misli o vizualiziranem svetu, ki nas obdaja. »Danes je svet

poln velikih zgodb, ki nas šokirajo, vznemirjajo, a nas kljub temu puščajo hladne. Postajamo vse bolj otopeli v dojetanju glasnih sporočil, s katerimi

membna mu je tako vsebina kot tudi njegov pesniški navdih in tudi sam proces ustvarjanja. »Skozi navidezno igro, ki jo zmore ohranjati otroška duša,

Z leve: Milena Zlatar, Rudi Benetik, Stefan Boschitz in Luka Kordes. Foto: Štukelj

kričijo v nas, da jih ne bi preslišali. Tudi vizualni dražljaji okrog nas so vsiljivi in nasilni. Slike švigajo z ekranov, reklamni panoji nas nagovarjajo od vsepovsod, pa naj se sprehamo po mestu, se peljemo iz mesta in celo – na podeželju. Tudi v umetnosti prihajajo v našo zavest tako imenovani novi mediji, brez njih več ne moremo, hkrati pa ob njih postajamo malodušni, kajti tudi njihov način sta udarnost in surovost. Rudija Benetika je označila kot umetnika, ki jemlje ustvarjalnost kot intuitivno dejanje, po-

nas popelje v svet znakov in simbolov. Dojeti in izraziti barvo pa pomeni ujeti energijo, emocijo, ki da sliki več kot razpoloženje, znotraj te pa linija ustvarja akcijo, dinamiko.«

Otvoritve kulturnega tedna so se udeležili tudi častni gostje. Med njimi: umetnik Bogdan Borčič, župan Paul Robnig, predsednika NSKS Bernard Sadovnik in KKZ Janko Zerzer ter drugi.

Razstava del Rudija Benetika »Občutim izven vidnega« je na ogled v globaški Posojilnici-Bank do 16. aprila med poslovnim časom.

M. Š.

CELOVEC

Premiera lutkovne igre »Sedem nalog«

Zadnje dni v mesecu marcu so dijaki in dijakinje Slovenske gimnazije popestrili z igro »Sedem nalog«. Igra je nastala v okviru projekta COMENIUS 1, v katerem dijaki že tretje leto sodelujejo s partnerji evropskih držav. V tem projektu sodelujejo šole iz Nemčije, Italije in Belgije, celovška šola pa si z njimi izmenjuje projektna dela, učne izkušnje itd. Organizatorica in vodja tukajšnjega projekta je mag. Zalka Kuchling.

Besedilo so napisali dijaki in dijakinje 7. a razreda, mentorja pri ustvarjanju pa sta bila prof. Maja Millionig-Kupper ter dr. Miha Vrbinc. Tako je s pomočjo profesorjev nastala kratka igra, z

osebami iz slovenskih pripovedk in ljudskih pesmi. Pod vodstvom režiserja Tineta Varla je nastopilo devet igralcev in igralk. Za lutke je poskrbela Breda Varl, za primerno glasbo pa Edi Oraže, pravzaprav je bil igralcem v pomoč, da so skupno skomponirali pesmi.

Kaj je bila vsebina igre? V »Sedem nalogah« se srečajo razne osebe iz slovenske mitologije. Med drugim se npr. zbudi kralj Matjaž (ki spi že od 15. stoletja dalje!) in sreča Zalo (Miklovo, ki ni veliko mlajša) ter se zaljubi vanjo. Da pa bi se z njo lahko oženil, mora rešiti sedem nalog. Tako sreča Lepo Vido, Valjhuna, Pegama, zajca

iz pravljice »Alice v čudežni deželi«, pa celo Turke. Kralj Matjaž uspešno reši vse naloge, ko pa sreča prelepo Rozamundo, pa mu ne uspe, da bi jo odvrnil od namena, »da grede v kloster«, kjer »čast ljubljanskih nun postane«. Tako mu Zalo ponudi pomoč v obliki čudežnega napoja (hm, kaj takega bi prej prisodili Almiri, vendar vsak se v nekaj stoletjih česa nauči). Pa se pojavi Alenčica, Matjaževa žena in spravi svet spet v red – vsak se vrne v svojo pravljico, kamor tudi spada.

Kot gledalci upamo na čimveč takih projektov, ki postajajo poseben kulturni znak našega delovanja.

Gordana Živanič

Obetaven začetek tedna koroških Slovencev

Nadaljevanje s 1. Strani

Podžupan mesta Šmohor Klaus Hermann Ofner je v svojem pozdravu poudaril, da je tudi Ziljska dolina dvojezično območje, kjer da uspeva sožitje na kulturno-gospodarskih temeljih.

Deželni glavar je spomnil na dejstvo, da živimo na stičišču treh kultur: slovanske, romanske in germanske in napovedoval čas dialoga. Hkrati se je lotil dvojezičnega šolstva in napove-

dal spremembo manjšinskega šolskega zakona v sklopu ustavnih sprememb, med drugim celo o ustavnem določilu za zaščito manjšin. Precej časa pa je posvetil problemom z Evropsko unijo, tako kot tudi minister Böhmendorfer. Slednji je citiral iz preambule črno-modre koalicije o zaščiti manjšin, tisto pač, kar se mu je zdelo pomembno ...

V foyerju mestne hiše je bila na ogled tudi razstava del Fran-

za Wiegeleja, šolskega inšpektorja za dvojezično šolstvo v pokoju, razstavo pa je odprla pesnica in galeristka Pepca Druml, ki je tako kot slikar doma na Ziljski Bistrici. Franz Wiegele, ta večer nekakšen vezni člen med Šmohorjem in južno Koroško, predstavlja prerez svojega ustvarjanja skozi več let in se loteva različnih motivov, tako krajinarstva, tihožitja kot tudi portretov. Pepca

Druml: »Kakor je inšpektor za dvojezično šolstvo na Koroškem iskal poti za razumevanje obeh jezikov, tudi kot umetnik izraža harmonijo in uravnoteženost, skorajda idealistično doživljanje, ki je hkrati tudi njegova želja.«

Ob okusnem bifeju in pijači pa se je najbolj »luštni« del šele začel. Podjunčani in Ziljani so skupaj in izmenično še dolgo prepevali.

Termini naslednjih prireditev so objavljeni v okviru na prvi strani. S. W.

Mag. Marija Novak-Trampusch

Pepca Druml

Pevski zbor »Heimat« iz Dol-Brda

Franz Wiegele ob razstavi svojih del

LEDINCE, LIPA, KOTMARA VAS

Že šesti festival mladinske knjige

Zanimiva pobuda slovenskega oddelka Koroškega radia za več branja med ljudskošolci je prišla že v tradicijo. Letos so že šestič potekale prireditve po ljudskih šolah pod naslovom Festival otroške in mladinske knjige. Za kaj gre? Za približevanje knjige mladim, v tem primeru tako nemške kot slovenske.

Moderatorji prireditev Niko Kupper, Andrej Mohar in Veronika Kušej so postali že zelo večji, didaktično osveščeni, zato sestavljajo tak program, ki je otrokom blizu in v njem radi

sodelujejo. Če pa za njim stoji še učiteljski kolektiv, ki podpira tovrstna prizadevanja za bralno kulturo otrok, je uspeh prireditev in posledično tudi veselje do branja še večji.

Festival knjige seveda ne more potekati brez knjig. Zato izmenjaje sodelujeta obe slovenski knjigarni v Celovcu, Dravina in Mohorjeva. Letos je bila na vrsti Drava.

V preteklih dneh, v ponedeljek v Ledincih, v torek v Lipi pri Vrbi in v sredo v Kotmari vasi, je bilo zelo živahno. Šolarji so namesto v razredih pre-

bili dopoldanski pouk ob knjigah. Kak dolčas, bi rekel kdo, a bi se zmotil. V Lipi je na šolski stavbi ob glavni cesti že napis vabil k svečanosti. V obeh jezikih! V telovadnici pa je bilo najmanj toliko navijanja kot na kaki nogometni tekmi. Šlo je za točke, kajti skupina prej omenjenih nosilcev knjižne akcije je izvajala kviz za naslov »Šola branja 2000«. Z otroki je prepevala neumorna Lenčka Kupper, ploskali so, se vrteli, poskakovali, potem pa spet ugibali spretno postavljene rešitve in si pridobivali točke. Med zastavljenimi vprašanji so bili pisatelji, naslovi knjig, glavni junaki, pravljične osebe, živali itd. Tudi učiteljice, celo ravnateljica Annelise Kovačič, so morale sodelovati, kar je bilo za učence še posebej spodbudno. Skupno so si pridobili ta laskav naslov, ki jim po njihovih žarečih obrazih veliko pomeni.

Akcijo podpirata obe slovenski osrednji kulturni organizaciji in prav je tako. »Drava« je imela ob tem svojo stojnico knjig, katere so si otroci z zanimanjem ogledovali in listali po njih.

Slišati je, da se za letošnji Festival otroške in mladinske knjige zanimajo še nekatere dodatne šole. Prav bi bilo, da bi si jih čimveč pridobilo naziv »Šola branja 2000«. J. R.

Šolarji ob ogledu knjižne stolnice

V soboto »Lira« v Škofičah

Ljubitelji glasbe v Gurah bodo po uspelem koncertu Pesem združuje v Hodišah lahko spet doživeli kvaliteten koncert. Tokrat v večnamenski dvorani ljudske šole v Škofičah. Tamkajšnje SPD »Edinost« je za svoj pevski večer povabilo Prvo slovensko pevsko društvo »Lira« iz Kamnika. To je moški pevski zbor, ki je nastal v čitalniškem obdobju leta 1882 in je bil v

svojem prizadevanju protiutež tedanji ponemčevalni kulturni politiki na Kranjskem. Večji del so ga vodili Vremšaki, od njih sta znamenita Ciril, ki je bil tudi skladatelj, in pa seveda sodobni skladatelj, komponist in solist Samo. Sedaj ga vodi zborovodja Marjan Ribič. »Lira« je zadnja desetletja eden najboljših moških pevskih zborov v Sloveniji, krasijo ga zmage na radij-

skih tekmovanjih, dve srebrni plaketi z evropskega tekmovanja v italijanskem Arezzu ter srebro iz Maribora. Na koncertu v Škofičah bo pel renesančne skladbe J. P. Gallusa ter slovenske umetne in ljudske pesmi, med katerimi se bo spomnil tudi Pavla Kernjaka.

Za popestritev programa bo pel Kvartet bratov Smrtnik iz Kort, zaplesala bo mlada plesna skupina, poslušalce pa bo za uvod pozdravil domači Kvartet Rož.

KAPLEŠKI PLANINCI

Na zimskih pohodih

Člani slovenskega planinskega društva Celovec iz Železne Kaple se že leta odpravljamo na planinske in gorske ture po Koroški, Sloveniji in Italiji. Letošnjo pomlad smo začeli že kar dejavno.

Tako smo se 5. marca udeležili že tradicionalnega zimskega pohoda na Arihovo peč pri Šentjakobu, ki je hkrati tudi edini množični zimski pohod med Slovenci na Koroškem.

Že teden kasneje, 12. marca, smo se odpravili na zimski vzpon na Snežnik na Notranjskem, katerega prireja planinsko društvo Snežnik iz Ilirske Bistrice. Pot nas je peljala preko Postojne v Ilirsko Bistrico blizu hrvaške meje. Od tam smo se peljali po približno 20 km dolgi gorski cesti do 1241 m visoko ležečega turističnega centra Sviščaki, kjer je manjše smučišče ter veliko počitniških hiš. Tam se je začel približno dve uri trajajoč vzpon na 1796 m visoki Snežnik. Tega množičnega pohoda se vsako leto udeleži več tisoč pohodnikov. Na vrhu Snežnika, najvišje gore jugovzhodne Slovenije, stoji majhna planinska kočica. Z vrha je lep razgled na Učko, Julijske in Kamniške alpe.

25. marca smo se udeležili spominskega vzpona na 1632 m visok Porezen na Cerkljanskem, ki ga prireja planinsko društvo Cerkno. Tokrat nas je pot peljala preko Škofje Loke v Cerkno. Od tam smo se peljali

po kratki gorski cesti do vasi Poče, od koder je eden možnih vzponov na Porezen. Iz že dokaj pomladanske doline smo po zelo strmi poti po dveh urah prispeli na vrh Porezna, kjer stoji spomenik partizanom, padlim 24. marca 1945. Pod vrhom stoji planinska kočica, Dom

Na Poreznu

Andreja Žvana. Spodnji del kočice je med vojno služil Italijanom za kasarno. V okolici vrha so še danes vidni bunkerji iz druge svetovne vojne.

Po povratku v Cerkno smo šli na ogled partizanske bolnišnice Franje v bližini vasi Novaki. Nadvse zanimiv je bil že pristop skozi sotesko Pasice do območja nekdanje partizanske bolnišnice, ki jo je bil ustanovil dr. Volčjak leta 1943. Do konca vojne pa jo je vodila dr. Franja, po kateri je bolnišnica dobila ime. Ogledali smo si obnovljene barake tega kompleksa ob potoku v zelo ozkem predelu soteske. Polni vtisov smo se vračali domov in že med potjo govorili o novih turah in izletih

mami

PRIREDITVE

ČETRTEK, 6. 4.

- CELOVEC, Musilova hiša
16.00 Simpozij – Gustav Januš
ŠENTJAKOB, Regionalni center – Katoliška prosveta, Regionalni center, Univerza Celovec
19.30 Videofila »Bica, bica, su su su... Ovčjereja« in »Kruh iz črne kuhinje«. Filme predvaja: Dr. Herta Maurer-Lausegger

PETEK, 7. 4.

- TINJE, Katoliški dom
14.00 Pomen izdelave lutk za lastno kreativnost.
BELJAK, Parkhotel
16.00 Simpozij – Gustav Januš
CELOVEC, v kavarni CIK (Künstlerhaus)
18.00 Krščanska filozofija. Pogovor vodi Vinko Ošlak
HODIŠE, Grajska štala – SPD Zvezda
19.30 Erdstrahlen-Geopathologische Störzonen und ihr Einfluß auf den Menschen (nem.)
TINJE, Katoliški dom
19.30 Predavanje »Mistika vode«. Pred.: dr. K. M. Woschitz
VELINJA VAS, Gostilna Seher
19.30 Soul & Funk – Sharky ground

SOBOTA, 8. 4.

- PEČNICA, v farovžu – SKD Jepa-Baško jezero
13.30 Delavnica »Oblikovanje sena«. Vodi: Krista Kircher
ŠMIHEL, Farna dvor. – KPD Šmihel
14.00 Barvanje pirhov, vodi M. Bačar
SELE, Farna dom – KPD Planina
19.30 Razstava ikon Silve Deskoski
GLOBASNICA, Farna dvor. – SKD Globasnica, SPD Edinost Šteben
20.00 Matiček se ženi. Gostuje igralska skupina Pragersko
ŠKOFIČE, v telovadnici Ljudske šole – SPD Edinost
20.00 Glasbeni večer. Nastopajoči: MoPZ Lira iz Kamnika, Smrt-nikovi fantje, Kvartet Rož, Mladinska plesna skupina iz Škofič
ŽITARA VAS, Kult. dom – SPD Trta
20.00 Koncert »Slovenca vabi«

NEDELJA, 9. 4.

- BILČOVS, Ljud. šola – SPD Bilka
11.00 Pravljica o polomljeni lutki. Gostuje Lutk. skupina Navihanci
SVEČE, Pri Adamu
12.00 Dan domačih jedil

PONEDELJEK, 10. 4.

- CELOVEC, Drava-Naša knjiga
19.00 »Schneeläufer« – Literarno branje in predstavitev knjige z avtorico Christiane Janach in s prevajalko Sonjo Wakounig
GRADEC, KSŠŠG
20.00 Politični krožek »Avstrija in evropska unija«. Predava: dr. Zdravko Inzko

TOREK, 11. 4.

- ŠMOHOR, Mestna dvorana
10.00 Musical »Konferenca živali«. Glasba: Gabriel Lipuš; režija: Miran Herzog
ŠMOHOR, Srednja dvorana Mestne hiše – Deželna vlada (Biro za slov. narodno skupnost), KKZ, SPZ, Mesto Šmohor (kulturni oddelek)
19.30 Literarno branje: Florjan Lipuš & Engelbert Obernosterer

- TINJE, Katoliški dom
19.30 Predavanje »Gojitev in negovanje vinske trte«. Predavatelj: inž. Herbert Gartner

- ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
20.00 Predavanje (mag. p. J. Sraka): Politični tokovi v Evropi in vloga kristjanov

SREDA, 12. 4.

- TINJE, Katoliški dom
9.00 Cepljenje sadnih drevov. Predavatelj: Franz Josef Quendler

- TINJE, Katoliški dom
19.00 Koncert mladih virtousov-violinistov. Nastopata: Nina Marija Popotnig in Kristijan Krajncan (violončelo)

ČETRTEK, 13. 4.

- GLOBASNICA, Pri Jueni – SKD Globasnica, SPD Edinost Šteben
14.00 Kuharski tečaj. Vodita Lena in Ana Gregorič
GRADEC, KSŠŠG
20.00 Koncert AYSU. KS rock, od funka do punka do narodne.
ŠENTPRIMOŽ, Kulturni dom – SPD Danica, DSPPPA
20.00 Literarni večer ob 25. letnici DSPPPA. Glasbena spremljava: Šentviške korenine in Marjeta Maraž (klavir)

PETEK, 14. 4.

- TINJE, Katoliški dom
16.00 Seminar »Kako prepričljivo in samozavestno nastopati pred publiko. Voditelj: mag. dr. K. Schöffmann
BILČOVS, pri Miklavžu – Društvo slov. pravnikov
18.00 Občni zbor
CELOVEC, IKUC Ljudski dom, Südbahngürtel
19.00 IKUC se predstavlja. Uradno odprtje Interkulturnega centra Ljudski dom
BILČOVS, v ljudski šoli – GŠ in SPD »Bilka«
19.30 Samostojni koncert Nine Popotnig, violina
GLOBASNICA, Pri Jueni – SKD Globasnica, SPD Edinost Šteben
20.00 Perspektiven des Alpen-Adria Raumes für Kärnten. Predava dr. Zdravko Inzko

PRAZNUJEJO! Ana Logar iz Prible vasi – rojstni dan; Rudolf Grillitz iz Lovank – rojstni dan; Franciska Mičej iz Šentvida – 80. rojstni dan; Lenčka Koletnik iz Čirkovč – rojstni dan in god; Maks Kanzian iz Loč pri Šentilju – 64. rojstni dan; Lenčka Kupper z Gorij nad Vrbo – rojstni dan; Albin Travnik iz Sel – rojstni dan; Jurij Mak s Kota – rojstni dan; Francka Uznik iz Sel – rojstni dan; Mici Kruschitz na Klopcah pri Škofičah – rojstni dan; DI Hanzl Mikl iz Ločila – 40. rojstni dan; Marija Hafner iz Srej – rojstni dan; Fini Einspieler iz Zgornje vesce – rojstni dan; Minka Ogris s Svaten – rojstni dan; Irena Brežjak – rojstni dan in god; Hanzl Tschernernjak s Hriba nad Baškim jezerom – rojstni dan; župnik Jurij Buch iz Šentjakoba – 50. rojstni dan; Franc Hafner na Krčanjah – okroglo obletnico; Gitka Sadjak-Opetnik iz Vidre vasi – rojstni dan; Helena Mert z Bistrice nad Pliberkom – rojstni dan; Marija Daniel iz Libuč – rojstni dan; Rihard Dumpelnik iz Štebna – rojstni dan; Ivanka Kolter z Brega pri Žvabeku – rojstni dan; Stanko Jelen iz Libuč – rojstni dan; Erna Pernat z Bistrice nad Pliberkom

ZALOŽBA DRAVA
vabi na predstavitev knjige in literarno branje pesniške zbirke

»Schneeläufer / Puščavske rože«

avtorice Christiane Janach
in v prevodu Sonje Wakounig

v Celovcu, v knjigarni »Naša knjiga«, Paulitschgasse 5-7

v ponedeljek, 10. aprila 2000, ob 19. uri
Prisrčno vabljeni!

SPD TRTA vabi na koncert

»Slovenca vabi«

v soboto, 8. aprila 2000, ob 20. uri
v Kulturnem domu KUMST v Žitari vasi

Sodelujejo: MePZ SPD Radiše, Gregorčičev oktet iz Kobarida, Pevska-instrumentalna skupina KPD Drava, MoPZ SPD Trta

Prisrčno vabljeni!

SPD »ZARJA« vabi na uprizoritev plesne skupine Mojce Horvat

»SNEGULJČICA«

nedeljo, 16. aprila 2000, ob 20. uri
v farno dvorano v Železno Kaplo

Prisrčno vabljeni!

SPD »DANICA« IN DRUŠTVO SLOVENSKIH PISATELJEV vabita na

LITERARNI VEČER

v četrtek, 13. aprila 2000, ob 20. uri
v kulturnem domu v Šentprimozu

Brali bodo: Herman Germ, Tonči Haderlap, Anita Hudl, Saška Innerwinkler, Kati Marketz, Janko Messner, Jože Pasterk, Stanko Wakounig, Jože Zlatar. Glasbena spremljava: »Šentviške korenine« in Marjeta Maraž (klavir)

Prisrčno vabljeni!

ČESTITKA

Na dunajski univerzi je zaključila študij psihologije bivša dijakinja ZG za Slovence Marija Malle iz Slovenjega Plajberka. Mladi magistri iskreno čestitamo!

– rojstni dan; Ida Potočnik iz Žvabeka – rojstni dan; Albert Messner z Doba pri Pliberku – rojstni dan; Daniel Brumnik z Obirskega – rojstni dan; mag. Jože Blajs iz Celovca – rojstni dan, Mara Ban iz Celovca – rojstni dan; Irena Verdel iz Borovelj – rojstni dan. Za posredovanje imen slavljenec se zahvaljujemo slovenskemu oddelku ORF v Celovcu!

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
SV prejema podpore iz sredstev za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA
Sonja Wakounig (-34) Urška Brumnik (-14)
Tajništvo Milka Kokot (-40)
Naročniška služba Andrea Metschina (-22)
Prireditve

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566

VSI
Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletekst 299

ČE 6. 4. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Žilja

PE 7. 4. ■ 18.10 Utrip kulture

SO 8. 4. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

NE 9. 4. ■ 6.06 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena mavrica

PO 10. 4. ■ 18.10 Kratek stik

TO 11. 4. ■ 18.10 Otroški spored

SR 12. 4. ■ 18.10 Glasbena mavrica 21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 9. 4. ■ 13.30 ORF 2 • Kulturni teden koroških Slovencev v Šmohorju: Dogodek za vso Žiljo in srečanje obeh narodov dežele. • S knjigo »Oblačila kultura slovenskega kmečkega prebivalstva v Podjunu« je dr. Marija Makarovič končala obravnavo oblačilne kulture slovenskega kmečkega in delavskega prebivalstva na Koroškem. • Strokovni simpozij v pesniku in pisatelju Gustavu Janušu v Celovcu in Beljaku. • Violinistka Nina Marija Popotnig: najobetavnejši podmladek slovenske Glasbene šole na Koroškem.

PO 10. 4. ■ 3.15 ORF 2 – Ponovitev 16.00 TV SLO1 – Ponovitev

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

PO-PE ■ 6.00 Dobro jutro, sonce 8.00 Viža 8.30 Živa 14.00 Viža 14.30 Korotanov zimzelen 15.00 Kratek stik 16.30 KoroDan (KORO-žurnal 17.15–17.30)

SO ■ 7.00 Domača budilka 8.30 Korotanov mozaik 14.00 Južni veter 16.00 Smrklja

NE ■ 6.30 Sedem pred sedmo 7.00 Domača budilka 8.00 Otroški vrtljak 8.30 Zajtrk s profilom 14.00 Iz zlate dvorane 15.00 Zborovska 15.30 Čestitamo in pozdravljamo 17.30 Šport in kratke vesti

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PE 7. 4. ■ 10.00 Kalejdoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Zrcalo kulture 18.00 Otroški kotiček 18.15 Kalejdofon 18.45 Poročila 19.00 Glasba 20.00 Soundcheck 21.00 DJ-Line 24.00 Ta mera (pon.)

SO 8. 4. ■ 10.00 Tinski pogovori: Tina Bahovec:Koroški Slovenci v letih 1930–1941 11.30 Campus 12.00 Poročila 12.07 Crescendo 13.00 Die Welt ein Dorf 18.00 Sto decibelov 18.45 Poročila 19.00 V pogovoru: (pon.) Rudi Bartaloth in Tonči Sivec 20.00 Yugo-Rock 23.00 Glasba

NE 9. 4. ■ 10.00 Evropa v enem tednu (BBC) 11.00 Literarna kavarna: Martin Kuchling: »Iskanje Nataše« 12.00 Poročila 12.07 Divan 12.30 Out of Carinthia: Sepp Brugger 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Club Karate 20.00 Sunday Loops 22.00 For those about to Rock 23.00 Glasba

PO 10. 4. ■ 10.00 Kalejdoskop: 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Special (pon.) 18.00 Otroški kotiček + Blazno resno o seksu 18.45 Poročila 19.00 Šport 20.00 Take the Jazz Train 22.00 Die Welt ein Dorf (pon.) 23.00 Šoja & Elster (pon.) 24.00 Tinski pogovori: Tina Bahovec

TO 11. 4. ■ 10.00 Kalejdoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 V pogovoru: H. Marizzi: šolski radio 18.00 Otroški kotiček 18.45 Poročila 19.00 Šoja und Elster: 20.00 Noche latina 21.00 Campus (pon.) 22.00 Literarna kavarna (pon.) 23.00 Nachtfalter

SR 12. 4. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.15 Voz latina 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Po Koroškem 18.00 Otroški kotiček 18.45 Poročila 19.00 Stay tuned 20.00 Ruff Radio 22.00 Mad Force

ČE 13. 4. ■ 10.00 Kalejdoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Ta mera 18.00 Otroški kotiček 18.45 Poročila 19.00 Glasba 20.00 Soundcheck 21.00 DJ Line 24.00 Ta mera (pon.)

MEŽICA / ŠTUDIJSKI KROŽKI

Teme povedo, kaj jih teži

Eno od oblik aktivnega in ustvarjalnega izrabljanja časa odraslih, ki se razvija v gibanju vseživljenjskega učenja, so strokovnjaki Andragoškega centra v Ljubljani poimenovali študijski krožki. Leta 1993 so jih v praksi preizkusili ravno v Mežiški dolini. Od takrat naprej oživljajo nove skupine, ki štejejo okrog deset članov. Delo vodi mentor/ica, organizacija pa je stvar lokalnega vodje, ki je povezan z Andragoškim centrom. Sestajajo se tedensko ali na štirinajst dni, temo sami izberejo. Naučijo se nečesa novega in koristno izrabljajo svoj prosti čas. To dejavnost spodbuja občina, ki ureja pogoje, pravi lokalna vodja Marjana Skralovnik iz Mežice. Tudi za-

radi tega so se krožki tu prijeli, saj jih poteka letno pet. Zvrstilo so se teme kot so biovrtnarjenje, zdrava prehrana, zdravilna zelišča, sadno drevje, domača kuhinja, razgibajmo zunanost, da polepšamo notranost, kar kaže na to, kaj naše ljudi teži, je menila sogovornica. Od leta 1997 teče krožek poznavajmo vrhove v okolici Mežice z namenom raziskati naravne in kulturne značilnosti ter opisati poti. Člani so izdali priročnik oz. vodnik, ki bo v pomoč pohodnikom, nadaljujejo pa z markiranjem teh poti. To pa že presega sam krožek, saj bo gradivo širše uporabljeno. Načrtujejo temo slikanje na steklo in svilo.

Nedavno je delo končal krožek z naslovom pomagajmo

si sami do zdravja. Medse so članice povabile poznavalce načinov zdravljenja in lajšanja težav kot so radiostezija, bioenergija in homeopatija in jih praktično preizkusile. Naučile so se sprostivnih dihalnih vaj, obiskale so razstavo v galeriji Falke blizu Pliberka, kjer so se spoznale z razmestitvijo kamnov za zdravljenje zemlje po Koroški, naravne materiale so spoznavale v ravnem Likovnem salonu na etnološki razstavi Od lanu do ovce, strokovnjakinja za dietetično prehrano pa jim je predavala o spreminjanju prehrabnih navad za boljše zdravje. V svojih vrstah so odkrile pesnico, ki jim je prebirala svoja dela, a tudi sicer so si udeležence zaupale zgodbe, ki jih piše življenje, in se med seboj zblížale, kot je bilo opaziti na zaključni prireditvi.

S.Š.

Zaključek krožka »Pomagajmo si sami« v Mežici

KRIŽANKA

Sonja Wakounig

VODORAVNO: 1. del pluga 6. pogosta kovina, kem. znak Fe 11. kopalnice v Benetkah 12. avstrijska tiskovna agencija 14. način konjskega teka 15. naslov, naziv 16. učenec plesnega pouka 18. organ vida (množina) 19. kazalni zaimsek 20. prevozno sredstvo za več ljudi 22. 100 m2 23. skupaj nanešena 24. judovska sveta knjiga 26. veliki kupi lesa, ki se zažgejo ob posebnih pri-

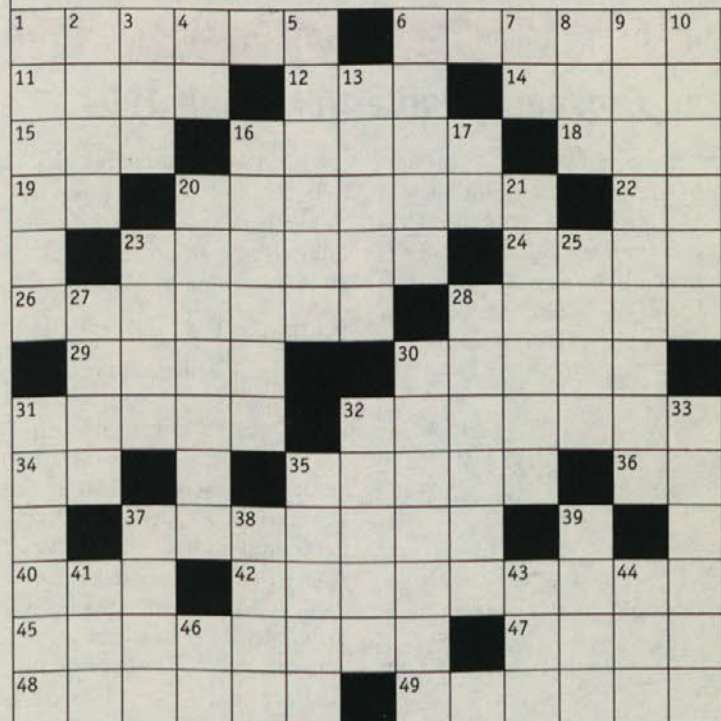
ložnostih 28. moški z brki 29. snop 30. veliko orožje, top 31. zvižča 32. prebivalec Moravske 34. veznik 35. del cveta, pomemben za opravevanje 36. rimsko »101« 37. ples v 60ih letih, tudi ime mesta v Angliji in Ameriki 40. grška boginja nesreče 42. nekdanji dvorec pri St. Petersburgu, danes svetovno znan muzej 45. kovinska nitka iz členov, običajno za okras okoli vratu 47. rimski pesnik 48. najvišja gorav Turčije 49. neokretni

NAVPIČNO: 1. ne globok, nizek (npr. krožnik) 2. sozvočje na koncu verzov 3. dnevi v rimskem koledarju (marčeve ...) 4. MO 5. usmrten, pokvarjen 6. pogovorno maža, krema 7. okrajšava za »liter« 8. drugo ime za Hercegovca 9. kdor je začaran 10. kdor spravlja sadje z drevesa 13. nekdanji delavci pod špansko vladavino v Mehiki 16. naša celina 17. Evropska unija 20. odsotnost 21. ptič pevec (nemško Goldammer) 23. reka v Črni gori 25. okovje 27. zgornja okončina 28. nekdanji nižji plemiči 30. nekdanji prerok (... bukke) 31. središče upravljanja 32. dvanajsti del leta 33. škrtat 35. železov kršec 37. enota za merjenje 38. lesena posoda 39. ime heroja Kovačevića, ki ima spomenik ob Neretvi 41. veznik, tudi asfalt 43. enota za tlak, pritisk 44. pripadnik Judov 46. kem. znak za iridij

Rešitev iz prejšnje številke:

VODORAVNO: 1. OSOJSKO JEZERO 12. DANE 13. AGE 14. MRAZ 15. OLE 16. TORTA 18. OČE 19. JK 20. SOLARIJ 22. KB 23. SIRIJA 24. AVAL 26. KOTLINA 28. KRI 29. MANN 30. KANTON 32. RADIO 33. RADIRKA 34. IC 35. GOVEKAR 36. STOA 38. OMAR 39. NAT 41. ION 42. ERAR 43. CSU 44. JM 45. SCANNER 48. EB 49. ACETON 50. AZUKA

NAVPIČNO: 1. ODOJEK 2. SALK 4. JE 5. KALIN 6. OGRAJA 7. JETRA 8. ZM 9. ERO 10. RAČKA 11. OZEBLINA 16. TORINO 17. AI 20. SILNICA 21. JARNIK 23. STADION 25. VITRANC 27. OMA 28. KADER 30. KAVARNA 31. OKRASEK 32. RUSIJA 33. ROMAN 35. GORAN 37. TOMC 40. TUBA 42. ECO 45. ST 46. EZ 47. RI

Rožanski izobraževalni teden

Četrtek, 6. 4., 19.30; Šentjakob, Regionalni center; dr. Herta Maurer-Lausegger: Videofilma »Bica, bicam su su su...«, ovčjereja, » Kruh iz črne kuhinje«

Petek, 7. 4., 19.30, Hodiše, Grajska štala; Franz Karl: Zemeljski žarki in vpliv na človeka (v nemščini)

Petek, 7. 4., 19.30; Velinja

vas, Gostilna Seher; Soul & Punk, Sharky Ground

Sobota, 8. 4., 19.30; Sele, farni dom; Silva Deskoski: Razstava ikon

Nedelja, 9. 4., 10.00; Šentjanž, k&k; otroška gledališka predstava v slovenščini: Vesela igra o žalostni princeski

Nedelja, 9. 4., Sveče, pri Adamu; dan domačih jedil

Globaški kulturni teden

OD 2. DO 16. APRILA 2000

Četrtek, 6. 4., ob 20. uri, pri Šoštarju v Globasnici: Predstavitel knjige »Oblačilna kultura v Podjunji«, predstavitev globaških oblačil s konca 19. stol.; glasbeni okvir družina Krainz

Sobota, 8. 4., ob 20. uri, v farni dvorani v Globasnici: komedija »Matiček se ženi«, gostuje skupina s Pragerskega

Torek, 11. 4., ob 20. uri, pri Šteklju v Globasnici: Predaval bo dr. Ivan Ramšak, zdravnik

Četrtek, 13. 4., ob 14. uri, v gostišču Juenna v Čepičah: kuharski tečaj, vodita Lena in Ana Gregorič

Petek, 14. 4., ob 20. uri, v gostišču Juenna v Čepičah: Predaval bo dr. Zdravko Inzko »Perspektiven des Alpen-Adria-Raumes für Kärnten

Sobota, 15. 4., ob 15. uri, pri Šoštarju: Otroški in mladinski popoldan

KSŠŠ GRADEC

Dr. Valentin Inzko v klubu

Na povabilo Kluba slovenskih študentk in študentov v Gradcu je v petek, 31. marca, predaval dolgoletni ambasador dr. Valentin Inzko o temi »Življenje ambasadorja – vsakdan v Sarajevu«. V prvem delu je gost pripovedoval o svoji izobrazbi, ki je omogočila delovno pot. Po maturi na slovenski gimnaziji in končanem študiju prava v Gradcu je na Dunaju opravil diplomatsko akademijo. Za uspešen zaključek tega šolanja sta zelo pomembna študij prava in znanje jezikov. Prvo diplomatsko delo je opravljal v biroju OZN v Ulan Batorju. Potem je nastopil dela v mnogih krajih sveta kot npr. na Sri Lanki, v Beogradu, v New Yorku in v Pragi.

Najbolj zahteven posel kot zastopnik republike Avstrije je opravljal od leta 1996 do 1999 v Sarajevu. Družino je pustil v Rožu, sam je odletel v uničen Sarajevo. Ko je prispel v to pred leti še multikulturno mesto, je po eni strani spoznal neprijetne delovne pogoje iz materialnega vidika (ambasada brez šip, stanovanje v kleti, pokvarjena kur-

java), po drugi pa težke delovne pogoje zaradi razprtij med narodnimi skupnostmi v Bosni in Hercegovini. Dr. Valentin Inzko dela trenutno na Dunaju, kjer je vodja oddelka za srednjo in jugovzhodno Evropo in centralno-azijske države v Avstrijskem zunanjem ministrstvu.

V diskusiji, v kateri je bilo največ govora o pogojih dela v Bosni, je bilo govora tudi o neuspešni politiki, ki je bila usodna za razkol med ljudstvi. Osebo je imel Valentin Inzko kontakt z vsemi narodi v Bosni. Trenutno je tam situacija taka, da ima eno najmanjših vlad sveta, ima namreč tri predsednike in tri ministre. Srbi, Muslimani in Hrvati imajo po dve osebi v vladi. Ostale ministre pa ima vsako ljudstvo za svojo pokrajino.

Navzoči poslušalci so ta večer izvedeli, da je delo diplomata v tujini veliko več kot vzpostavljane političnih kontaktov in administrativno delo, kajti važen del tega posla je kontakt in bližina do ljudstva.

Boris Gallob

ORF išče osamljena srca

Za priljubljeno serijo televizijskih oddaj »Liebesg'schichten und Heiratssachen«, ki jo ureja Elisabeth T. Spira, iščejo ljudi, ki bi želeli spoznati morebitno partnerico / morebitnega partnerja s pomočjo teh oddaj. Naslednji sklop podaja bo od julija 2000 dalje, zato naj se kandidati / kandidatke čimprej javijo po telefonu na šte-

vilko 01 / 486 40 40 med 9. in 17. uro ob delavnikih, po faksu 01 / 486 40 40-20 ali pa lahko pišejo na naslov ORF, Würzburggasse 30, 1136 Wien, pod oznako »Liebesg'schichten«.

V vsaki oddaji bo predstavljenih pet oseb. K javljenim kandidatkam / kandidatom bo prišla televizijska ekipa, da jih posname v njihovem običajnem okolju in da naredi z njimi kratek intervju. Javi se lahko vsak/a, ne glede na starost.

NOGOMET / REGIONALNA LIGA

Točka za SAK, Zankl spet izključen

Trenerski efekt Marjana Velika se nadaljuje. Na domačih tleh je moštvo po napeti tekmi osvojilo točko. Proti izredno močni enajsterici iz Gratkorna so gledalci in tudi trenerski štab pričakovali zmago, vendar so gostje presenetili in po hudi napaki obrambe povedli z 1 : 0. Za domačine je bila to mrzla prha. V odmoru je v kabini sle-

dila pridiga in v 50. minuti je Milan Rasinger po lepi podaji Igorja Ogrisa poslal žogo z glavo neubranljivo v mrežo nasprotnika. Akcije in priložnosti so se menjale kar na obeh straneh in igra je postajala bolj trda, sodnik pa je delil rumene kartone. Robert Zankl je bil spet enkrat po prekršku izključen (rumeno-rdeči karton).

V 67. minuti je nevarni Hasan Muharemović hitro prodrl v kazenski prostor, a žal je njegov prerahli strel ubranil golman. To je bila velika šansa za vodstvo! Proti koncu tekme je odlični Erich Oraže s hitrim refleksom ubranil močan strel nasprotnikovega napadalca in tako obvaroval SAK pred zadetkom.

Po sklepu nogometne zveze bodo v jesenskem prvenstvu v regionalni ligi-sredina povišali število moštev na 16, tako da nikomur ne preti izpad v tekočem prvenstvu.

M. Š.

Hasan Muharemović je zapravl veliko priložnost

Foto: Stukelj

Regionalna liga

1. Bleiberg	17	13	2	2	37:9	41
2. Spittal	16	11	2	3	23:12	35
3. Pasching	16	8	7	1	26:12	31
4. Donau Linz	17	8	4	5	31:19	28
5. WAC	17	6	7	4	27:24	25
6. Gratkorn	17	5	6	6	24:26	21
7. Šentvid	17	5	5	7	23:25	20
8. Hartberg	17	4	6	7	15:25	18
9. SAK	17	4	5	8	23:33	17
10. Voitsberg	16	4	4	8	16:19	16
11. Pliberk	16	3	7	6	17:27	16
12. Wels	16	4	4	8	16:27	16
13. Zeltweg	16	3	6	7	15:21	15
14. SVR Lienz	17	2	7	8	14:28	13

KOLESARJENJE

Nesprejemljivi kriteriji za avstrijske kolesarje

V okviru tiskovne konference je Avstrijski olimpijski komite (ÖOC) prejšnji teden predstavil norme za udeležbo avstrijskih kolesarjev na olimpijskih igrah v Sydneyu. Reakcije s strani kolesarjev so bile izredno kritične, saj so te norme iluzorične. Tekmovalci bi morali do 20. avgusta 2000 osvojiti vsaj 3 mesta na stopničkah, in to v dirkah visokih kategorij (1.3 oz. 2.3 in višje). Pri tem pa ne štejejo etapne uvrstitve, temveč le skupni seštevek. V praksi to pomeni, da niti etapna zmaga pri »Tour de France« ali »Giro d'Italia« za avstrijske kolesarje ne bi zadostovala za udeležbo na olimpijskih igrah!

Enako kot Avstrija imata tudi Nemčija in Italija na razpo-

lago 5 kvotnih mest v Sydneyu. V teh državah pa – kot je to običajno – zvezni trener določi, kdo izmed kandidatov bo dobil mesto v ekipi. Za Petra Wrolichja je situacija v avstrijskih športnih združenjih nerazumljiva: »Ta dvojna kvalifikacija je relik, ki ga imamo le še v Avstriji. Prav zaradi takšnih akcij pa je pri nas skoraj nemogoče biti vrhunski športnik, razen če si seveda alpski smučar!«

Če bi Avstrijski olimpijski komite pristajal na svoja vprašljiva določila glede kvalifikacije, je zelo verjetno, da bo cestna dirka v Avstraliji potekala brez avstrijske udeležbe. Postavlja se vprašanje, ali je to v smislu našega športa? Mednarodna kolesarska zveza se bo

pač tudi vprašala, kje so se Avstrijci skrili in je pričakovati, da bo naslednjič pri razdelitvi kvotnih mest agirala malo drugače.

Intervencije športnikov in trenerjev pa so se vsekakor očitno že izplačale. Avstrijski olimpijski komite je štartal prve pomirjevalne poskuse, o možnih spremembah pri kriterijih pa »se bo razpravljalo v naslednjih dneh«.

»Paco« pa bo v naslednjem času tudi mislil na druge stvari – od 10. aprila je namreč na sporedu najvažnejša 10-dnevna dirka v Nemčiji po Niedersachsenu, kjer bo na štartu celotna prva »garnitura« ekipe Gerolsteiner.

T. G.

ŠAH

Visok poraz SŠZ/Zveza Bank I

Prva ekipa SŠZ/Zveza Bank je v četrtem in predzadnjem krogu play off-tekmovanja v koroški podligi utrpela visok poraz. Močno oslabiljena ekipa, v kateri sta manjkala Žiga Žvan, Egon Pertot in Arnold Hattenberger, je v gosteh izgubila proti SK Volksbank Lienz kar z 1,5 : 6,5.

Ker za podvig v najvišjo koroško ligo zadostuje tudi drugo mesto, pa imajo slovenski šahisti kljub porazu v Lienzu še možnosti za uresničitev svojega cilja: Bekštanj je namreč presenetljivo premagal vodeči Trg kar s 6 : 2, Kötschach-Mauthen

pa je proti SK Feistritz-Paternion-Weissenstein osvojil samo 5,5 točke. To pomeni, da SŠZ/Zveza Bank s 16,5 točke zaostaja za drugouvrščeno ekipo iz Bekštanj samo za točko, za Trgom in Kötschach-Mauthenom, ki imata oba 17 točk, pa samo pol točke.

Odločitev, kdo bo poleg Lienza šel v koroško ligo, bo torej padla v zadnjem krogu (29. aprila). SŠZ/Zveza Bank igra proti Trgu, Bekštanj pa proti Kötschach-Mauthnu. Lienz si je 1. mesto in podvig v koroško ligo z zmago proti SŠZ več ali manj že zagotovil.

Za SŠZ/Zvezo Bank I so tokrat točkovali mag. Gorazd Živkovič, dr. Jozi Amrusch in Rupert Reichmann (vsi remi), izgubili pa so Uroš Kavčič, Arnold Hattenberger (oba brez borbe), Dunja, Aleksander in Ivan Lukan.

I. L.

Izidi 4. kroga

SV Volksbank Lienz – SŠZ/Zveza Bank I 6,5 : 1,5, SK Feistritz-Paternion I – SV Rika Kötschach-Mauthen I 2,5 : 5,5, SV Volksbank Feldkirchen (Trg) – ASKÖ Bekštanj II 2 : 6

Lestvica po 4. krogu

1. Lienz 19 (9 match-točk), 2. Bekštanj 17,5 (7), 3. Kötschach-Mauthen 17 (7), 4. Trg 17 (6), 5. SŠZ/Zveza Bank I 16,5 (5), 6. Paternion/Feistritz 9 (0)

PODLIGA-VZHOD

Zmaga Bilčovsa

Končno so Bilčovščani lahko spet odnesli 3 točke iz tekme! Tekma proti Liebenfelsu je bila bojovita, dolgo časa je bilo napeto – Struger je kar ob začetku povedel za domačine, že 5 minut pozneje pa je ekipa Liebenfela izenačila. Šele v 75. minuti je padel odločilni gol – 2 : 1 za Bilčovs!

18. krog (8./9. 4.): DSG Borovlje – Bilčovs, Welzenegg – ATUS Borovlje, Pokrče – Blatograd, Žrelec – Šmarjeta, ASV – Šentpavel, Liebenfels – Vetrinj, Podkmos – Velikovec

Lestvica

1. Welzenegg	16	11	4	1	30:8	37
2. Šmarjeta	16	8	6	2	32:26	30
3. DSG Borovlje	16	8	5	3	35:18	29
4. Žrelec	16	8	4	4	34:16	28
5. Gurnitz	16	7	7	2	26:14	28
6. Liebenfels	16	7	4	5	30:18	25
7. ASV	15	6	3	6	16:19	21
8. Vetrinj	15	5	5	6	20:22	20
9. Ruda	16	6	2	8	22:34	20
10. Pokrče	16	4	7	5	22:24	19
11. ATUS Borovlje	16	4	7	5	16:19	19
12. Velikovec	16	3	7	6	28:29	16
13. Bilčovs	16	4	3	9	6:28	15
14. Šentpavel	16	2	5	9	17:36	11
15. Blatograd	15	0	3	12	12:45	3

1. RAZRED D

Zmagovalec derbija Žitara vas

Napeto vzdušje v Globasnici pri tekmi proti Žitari vasi, navijači pa niso videli zmago domače ekipe. V prvem polčasu je bila igra še izenačena, druga polovica pa je bila v znamenju Žitrajčanov, ki so zadeli kar dvakrat. Kapelčani so naredili naslednji korak proti svojemu cilju, ki se glasi podvig v podligo. Zmaga proti predzadnji ekipi Šmarjeti je bila sicer tesna, a en gol je zadostoval. Šmihelčani so spet enkrat zaradi pomanjkljive defenzive dali iz rok vsaj točko in podlegli Šentlenartu z 2 : 3. Na vrhu pa nič novega – Klopinj je z zmago proti Labotu povečal svojo prednost pred zasledovalci.

Rezultati: Globasnica – Žitara vas 0 : 2, Šmarjeta – Železna Kapla 0 : 1, Rikarja vas – Met-

lova 2 : 2, Šmihel – Šentlenart 2 : 3, Šteben – Grebinj 3 : 3, Klopinj – Labot 2 : 0, Eitweg – Vovbre 3 : 1

18. krog (8./9. 4.): Železna Kapla – Eitweg, Vovbre – Šteben, Labot – Globasnica, Grebinj – Klopinj, Žitara vas – Rikarja vas, Šentlenart – Šmarjeta, Metlova – Šmihel

Lestvica

1. Klopinj	17	11	4	2	42:20	37
2. Grebinj	17	9	5	3	31:16	32
3. Žitara vas	17	9	4	4	39:19	31
4. Žel. Kapla	17	7	9	1	22:13	30
5. Metlova	17	8	4	5	35:22	28
6. Globasnica	17	7	3	7	24:18	24
7. Šmihel	17	7	2	8	32:40	23
8. Šentlenart	17	6	4	7	14:19	22
9. Šteben/L.	17	6	3	8	20:30	21
10. Rikarja v.	17	6	2	9	23:30	20
11. Eitweg	17	4	8	5	18:25	20
12. Vovbre	17	3	6	8	23:36	15
13. Šmarjeta	17	2	5	10	14:31	11
14. Labot	17	2	5	10	12:30	11

2. RAZRED C

Dober začetek za Selane

Tudi Selani so sedaj štartali v novo sezono, in to z remijem 1 : 1 proti Dholci. Ekipa je sedaj na izglednem tretjem mestu – do vrha manjka le 6 točk, saj je tudi vodeča ekipa Škofič le remizirala.

Rezultati: Dholca – Sele 1 : 1, Donau – Treffen 0 : 1, Osoje – Poreče 2 : 1, Arriach – HSV 0 : 1, Ledince – Škofiče 3 : 3, Kriva Vrba – Bistrica/R. 0 : 1, Rožek – Hodiše 0 : 5

17. krog (8./9. 4.): Hodiše – Sele

2. RAZRED D

SAK II premagal Kraig z 1 : 0

16. krog (8./9. 4.): Oberglan – SAK II

2. RAZRED E

Remi za Dobro vas

Rezultati: Dobro vas – Frantschach 0 : 0; odpovedano: Preitenegg – Žvabek

16. krog (8./9. 4.): Djekše – Dobro vas, Žvabek – Reichenfels

T. G.

ŠAHOVSKI OREH ŠT. 106

Silvo Kovač

A. Grosnar – Podlesnik / Bled 1999

V dvorezni siciljanski obrambi nasprotnika nista uspela kralja spraviti v rokado, tako da sta sredi šahovnice izpostavljena napadu nasprotnikovih figur. Črna kmeta sredi šahovnice sicer nadzorujeta

središčna polja, vendar je beli, ki je na potezi, zrahljal položaj črnih figur in dosegel dobljen položaj. Kako poteka zmagovita naveza belih figur?

Rešitev št. 105

Z žrtvijo kvalitete 1...Te3!!! črni razmaje položaj belega kralja, ki se po izsiljenem 2.fe3 Df2+ 3.Kd1 De3: znajde v izgubljenem položaju. Tako na 4.Dc2 sledi 4...Df3+ in na umik kralja na drugo vrsto 5.Dg2+ in beli izgubi damo ali trdnjavo, saj v igro prihaja druga črna trdnjava, zato se je beli upravičeno vdal!

